ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Των **Θοδωρή Μουγιάκου** και **Χρίστου Ανδριανόπουλου***

Η νέα πραγματικότητα

Τον Οκτώβριο του 2014, οι σύμβουλοι στρατηγικής Ronald Berger δημοσίευσαν την έκθεση-έρευνα για τη γαλλική αγορά εργασίας με τίτλο «η μεσαία τάξη μπροστά στην ψηφιακή μετάβαση» **[i]**. Τα κεντρικά ευρήματα της έρευνας ήταν τα παρακάτω:

• «…Στη γαλλική αγορά εργασίας, 42% των επαγγελμάτων παρουσιάζουν πιθανότητα αυτοματοποίησης λόγω της διείσδυσης πληροφορικής στην οικονομία. Για πρώτη φορά, τα επαγγέλματα που αυτοματοποιούνται δεν είναι μόνο τα χειρωνακτικά. Οι διανοητικές εργασίες όλο και περισσότερο πραγματοποιούνται από εργαλεία πληροφορικής.

• 8,3 εκατομμύρια είναι ο αριθμός των θέσεων εργασίας που μπορεί να καταστραφεί μέχρι το 2025. Μια τέτοια εξέλιξη θα αποσταθεροποιούσε βαθιά τη γαλλική μεσαία τάξη, διότι θα επηρεαστούν κυρίως πολυάριθμες θέσεις εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών

• Η άνοδος της παραγωγικότητας λόγω της εισδοχής της πληροφορικής στην οικονομία θα μπορούσε να δημιουργήσει 30 δισεκατομμύρια ευρώ κρατικών εσόδων και 30 δισεκατομμύρια πρόσθετων ιδιωτικών επενδύσεων, υπό τη συνθήκη ότι το γαλλικό δημόσιο θα δεσμευτεί σε μια στρατηγική προσαρμογής της Γαλλίας στις προκλήσεις που θέτει η «ψηφιακή» επανάσταση…»

• Ένα χρόνο αργότερα, τον Οκτώβριο του 2016, η ρεφορμιστική CGT, η μεγαλύτερη γαλλική εργατική ομοσπονδία, ανακοίνωνε μια μεγάλη καμπάνια **[ii]** για το πέρασμα από το 35ώρο το 32ώρο. Ωστόσο, οι αιματηρές τρομοκρατικές επιθέσεις της 13 Νοεμβρίου ανέκοψαν βίαια

οποιαδήποτε πιθανότητα ανοίγματος με σοβαρούς όρους της συζήτησης γύρω από αυτό το θέμα.

Όποιος παρακολουθεί τις συνέπειες της εισαγωγής των νέων τεχνολογιών και κυρίως της πληροφορικής στην εργασία θα πρέπει να έχει μια σχετική δυσκολία να εκτιμήσει την εκτίναξη της παραγωγικότητας του συγχρόνου εργαζόμενου. Μπορούμε να αναφέρουμε ενδεικτικά ότι:

• Ένας σχεδιαστής οικοδομικών έργων πριν από 30 χρόνια για τη παραγωγή 10 σχεδίων, τα οποία δε μπορούσαν να τροποποιηθούν ή να διορθωθούν (χωρίς να χρειάζεται να τα ξανακάνει από την αρχή), χρειαζόταν περίπου ένα μήνα με το «πενάκι» και το χάρακα. Τέλη της δεκαετίας του 90 ο ίδιος εργαζόμενος μέσω των λογισμικών CAD μπορούσε να παράγει τα ίδια σχέδια σε ασύγκριτα μεγαλύτερη λεπτομέρεια και ακρίβεια, πιο γρήγορα και πιο ξεκούραστα. Αρχές του 2010 αρχίζει και εμφανίζεται η τεχνολογία του BIM (Building Information Modeling) όπου με τη βοήθεια 3διάστατων σχεδιαστικών εργαλείων ενσωματώνονται όλα τα σχέδια (αρχιτεκτονικά, μηχανολογικά, ηλεκτρολογικά κ.α.) ενός έργου σε ένα ψηφιακό μοντέλο. Ταυτόχρονα, παρουσιάζεται η εξέλιξη του έργου ψηφιακά, βήμα βήμα, βελτιστοποιώντας την οργάνωση του εργοταξίου και τυχόν λάθη που η διόρθωση τους θα είχε μεγάλο οικονομικό και χρονικό κόστος.

• Η ανάπτυξη των drones πέρα από τη στρατιωτική βιομηχανία, ήδη καταργεί χιλιάδες επικίνδυνα πόστα εργασίας (εναερίτες, νυχτερινές βάρδιες κτλ.) λόγω των «ψηφιακών επιθεωρήσεων» σε μεγάλα έργα υποδομών (γέφυρες, σιδηροδρομικές γραμμές, πυλώνες μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, αυτοκινητόδρομοι κτλ.).
Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πολλά παραδείγματα, ωστόσο η ουσία συμπυκνώνεται σε μια τάση αύξησης της ανεργίας, λόγω καταστροφής παλαιών ειδικοτήτων και θέσεων εργασίας, με ταυτόχρονη αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Η εμπειρία δείχνει ότι η εφαρμογή του 35 ώρου στη Γαλλία βελτίωσε από τη μια σημαντικά τη ζωή ενός τμήματος των εργαζομένων, από την άλλη όμως χρησιμοποιήθηκε ως αφορμή για το πάγωμα των μισθών και ως εργαλείο για τη μαζική εξάπλωση των προσωρινών και ευέλικτων μορφών απασχόλησης, την ίδια στιγμή που ο δείκτης παραγωγικότητας ανέβαινε κατά 4%. Τελικά, ενώ περιορίστηκε η ανεργία στις αρχές του 2000, στη συνέχεια με το ξέσπασμα της κρίσης του 2008 επανήλθαν τα υψηλά ποσοστά.

Η προγραμματική αντεπίθεση της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς

Στην εποχή της κρίσης στην Ελλάδα και την Ευρώπη, η απουσία ενός διακριτού

προγράμματος της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς για το μετασχηματισμό της εργασίας συνιστά σημαντική έλλειψη. Στο αντικαπιταλιστικό μεταβατικό πρόγραμμα της Ανταρσύα γίνεται μια σύντομη αναφορά, χωρίς επί της ουσίας να ξεχωρίζει κάτι ή να δίνεται ειδικό βάρος. Αντιμετωπίζεται δυστυχώς σαν ένα ακόμα σημείο στη λίστα των «αυτονόητων», «δίκαιων» και «πάγιων» αιτημάτων.

Η λογική της αδράνειας και η «παραμονή» στα εργατικά «κεκτημένα» και τα δημοκρατικά δικαιώματα των προηγούμενων δεκαετιών μπορεί να θεωρείται «ασφαλής» πρακτική αλλά επί της ουσίας αποστεώνει τον πολιτικό αγώνα της εργατικής τάξης. Εξασθενεί τη αναγκαία πάλη για την κατάκτηση μέτρων γενικής ισχύος, μέτρων «από όλους, για όλους» απέναντι σε κράτος, ΕΕ και κεφάλαιο. Αφήνει χώρο αποκλειστικά στο κεφάλαιο και την εργοδοσία να διαμορφώνουν το δικό τους σύστημα «αξιών», τη δικιά τους ατζέντα και ιδεολογήματα σε σχέση με το χρόνο και τις σχέσεις εργασίας, τον ελεύθερο χρόνο κτλ.

Είμαστε στην εποχή όπου οι «δυνατότητες» μπορούν να συναντηθούν με τις «ανάγκες» της εργατικής τάξης. Το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα αναδεικνύει ένα τέτοιο «ρεαλισμό» και προωθεί μέτρα γενικής ισχύος υπέρ της εργασίας και κόντρα στην αντεργατική εκστρατεία κεφαλαίου και ΕΕ, όπως:

• Η άμεση και γενική καθιέρωση του 35ώρου σε πρώτη φάση με άμεσο στόχο τη σταδιακή μεταφορά προς το 32ώρο ή 30ώρο. 35ώρο με ενιαίο ωράριο 7 ωρών και 5 εργάσιμων ημερών την εβδομάδα χωρίς μείωση των αποδοχών. Αύξηση των ημερών άδειας για όλους-ες. Δραστική μείωση των ορίων συνταξιοδότησης

• 35ώρο και περαιτέρω μείωση του συνολικού αναγκαίου χρόνου στις 32 ή 30 ώρες εργασίας, με χτύπημα της ανεργίας και κατάργηση της ελαστικής απασχόλησης, αύξηση της σταθερής απασχόλησης για τη νεολαία για όλους τους εργαζόμενους.

• 35ώρο και περαιτέρω μείωση των ωρών εργασίας, σαν όρος βελτίωσης της υγείας και της ασφάλειας των εργαζόμενων. Για ισορροπία ανάμεσα σε προσωπική ζωή και εργασία, μείωση του κόστους και ενσωμάτωση μέρους του χρόνου μετακίνησης προς και από το χώρο εργασίας.

• 35ώρο και περαιτέρω μείωση του χρόνου εργασίας για να μειωθεί η ανισότητα και οι διακρίσεις στην εργασία απέναντι στις γυναίκες

• 35ώρο και περαιτέρω μείωση του χρόνου εργασίας ενάντια στις υπερωρίες και την

εντατικοποίηση της εργασίας. Επιβολή καθορισμένου χρόνου εργασίας ειδικά στα τεχνικά επαγγέλματα και στη πνευματική εργασία, όπου οι εργαζόμενοι επί της ουσίας εργάζονται πάνω από 50 ώρες την εβδομάδα. 30ώρο για τους εργαζόμενους στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα

Η πάλη για τη μείωση του εργάσιμου χρόνου εντός των καπιταλιστικών πλαισίων δεν εξασφαλίζει από μόνη της τη καλυτέρευση των συνθηκών εργασίας και του ύψους των μισθών. Είναι μια σχετική και προσωρινή νίκη. Διαφιλονικούμενη και υπό αίρεση κατάκτηση. Στα πλαίσια της καπιταλιστικής αγοράς από μόνο του και χωρίς τη πάλη του εργατικού κινήματος, μπορεί να μετατραπεί σε δούρειος ίππος για την εισαγωγή της ελαστικότητας στην εργασία. Δεν είναι τυχαίο ότι οι πρώτοι που έχουν αναφερθεί στα μέτρα για εβδομάδα 4 ή 3 εργάσιμων ημερών είναι γάλλοι και μεξικάνοι καπιταλιστές **[iii]**. Μόνο στα πλαίσια της επαναστατικής διαδικασίας μπορεί να θεωρείται μέτρο που προωθεί μόνιμα και σταθερά τα εργατικά συμφέροντα.

Θοδωρής Μουγιάκος και Χρίστος Ανδριανόπουλος, μέλη της επιτροπής ΑΝΤΑΡΣΥΑ Γαλλίας)

Σημειώσεις

_____

[i] « LES CLASSES MOYENNES FACE À LA TRANSFORMATION DIGITALE. Comment anticiper? Comment accompagner?», Ronald Berger Strategy Consultants, Octobre 2014 http://www.rolandberger.fr/media/pdf/Roland_Berger_TAB_Transformation_Digitale-20141030.pdf

[ii] http://www.cgt.fr/Travailler-toutes-travailler-tous.html#Propositions-et-pistes-que-la-CGT-met-en-debat-avec-les-salarieψ σς -e-s

[iii] Ο δεύτερος πιο πλούσιος άνθρωπος του κόσμου, ο μεξικάνος μεγιστάνας των τηλεπικοινωνιών Κάρλος Σλιμ προτείνει 33 ώρες εργασίας σε εργάσιμη εβδομάδα τριών ημερών και σύνταξη στα 70-75, http://www.challenges.fr/revue-de-presse/20140721.CHA6297/le-milliardaire-carlos-slim-defend-la-semaine-de-3-jours.html